

TOMÁŠ GAVLAS

KARLAZ

SRDCE POUTNÍKA

Karlaz srdce poutníka

Vyšlo také v tištěné verzi

Tomáš Gavlas

Karlaz srdce poutníka – e-kniha

Copyright © Tomáš Gavlas Publishing, 2025

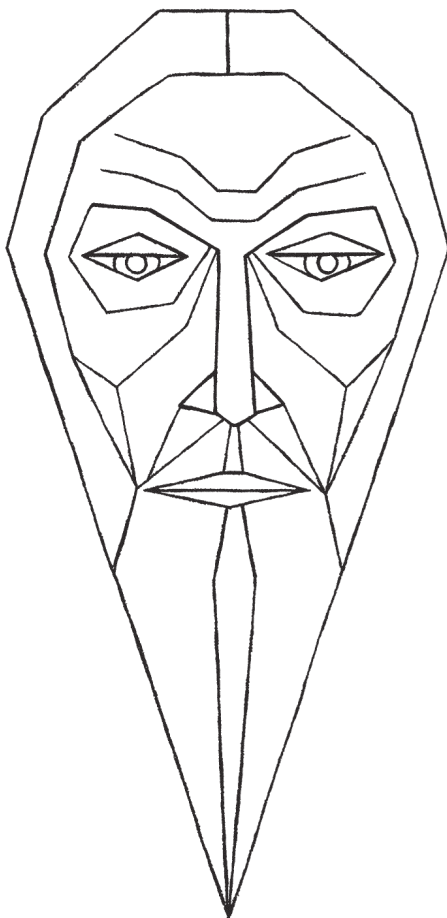
Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

KARLAZ

SRDCE POUTNÍKA

TOMÁŠ GAVLAS

Pro Izaiáše a Zoe

*„Tuto knihu věnuji nám všem — obyčejným poutníkům.
Těm z nás, kteří scházíme z Cesty, ztrácíme se na křižovatkách
života, vracíme se, bloudíme a jsme unavení nekonečným bojem.
Přesto ale neztrácíme naději, vytrvale pokračujeme a hledáme,
protože v nás přezívá touha po nalezení správné Cesty
a poznání skutečného tajemství života.“*

Tomáš Gavlas

DEN PRVNÍ

KDO PŮJDE?

Nad náměstím, které se pomalu zaplňovalo lidmi, visela těžká šedá obloha. Rodiče mě vyslali, abych zjistil, zdali se Abraháмова výprava již nevrátila. Muž vedle mě si, stejně jako většina z nás, zakrýval ústa šátkem. Vykřikl směrem k vysoké radnici: „Umírá mi žena i děti! Musíme něco udělat! Kde je Abrahám? Už nemůžeme déle čekat!“ Otočil se ke mně a jeho vyděšené oči zoufale hledaly pochopení. Byl to náš soused, štíhlý muž s dlouhými vlasy, kterého jsem znal od dětství. Pokýval jsem hlavou, ale rychle jsem sklopil oči k zemi. Nechtěl jsem se s ním bavit. Bylo mi zle. Chtěl jsem zůstat stranou, schovat se mezi ostatní.

Čekali jsme na návrat Abraháma, velitele městských stráží, a jeho družiny. Více než před dvěma týdny se vydali do pouště hledat Karlaze. Vedení města věřilo, že starý poutník dokáže tu záhadnou nemoc, která nás sužovala již několik měsíců, vyléčit. Popelavá nemoc, jak se jí říkalo, připoutala své oběti k lůžku, zbavila je životní síly a zanechala jim bledé tváře. Naši lékaři byli bezmocní. Lidé jim umírali pod rukama. Léky, které jsme měli, dokázaly jen utlumit bolest, ale nezvrátily průběh onemocnění. Nevěděli jsme ani, jak se nemoc přenáší. Nezdálo se, že by se šířila vzduchem nebo dotykem. Sama si vybírala, kdy, kde a do koho vstoupí. Někteří nakažení se pokoušeli vyléčit sami. Sbírali za městem byliny, postili se, modlili se, ale jejich modlitby zůstávaly nevyslyšeny. Popelavá nemoc si vzala i moji babičku, tvář se jí proměnila během jediného týdne. Poslední slova, která mi řekla, byla: „Život je tak krátký, můj chlapče.“

Vzduch byl prosycen nejistotou. Lidé se shlukovali v malých skupinách, šeptali si a občas vzhledli k radnici. Naděje se z města pomalu vytrácela, jako by ji unášel pouštní vítr. Dav houstl a napětí stoupalo, až konečně hodiny odbily pátou a velké radniční dveře

se otevřely. Na pódium předstoupila městská rada. Z původních jedenácti radních byli čtyři nemocní a tři zemřeli. Zůstali už jen poslední čtyři, kteří se snažili udržet město v provozu. Starší muž s kulatou hlavou si uhladil knír a postavil se k řečnickému pultu. Vlajka Arroya, černý kruh s tečkou uprostřed na zlatém pozadí, visela před ním a vlnila se ve slabém vánku. Jeho zapadlé a unavené oči přejely po davu tísnícím se na náměstí.

„Obyvatelé Arroya, děkuji, že jste se zde všichni sešli. Naše město zažívá nejhorší chvíle od svého založení. Jsme nemocní, umíráme a stále nevíme, jak se před popelavou nemocí chránit. Uplynuly už více než dva týdny ode dne, kdy Abrahám se svou družinou odešel do pouštního kláštera Mitzpe Ramon hledat Karlaze. A stále se nevrátili.“

Nervózně přesunul váhu z jedné nohy na druhou a znovu si uhladil knír. Tím gestem zřejmě chtěl dodat svým slovům váhu.

„Nevíme, zda je Abrahám stále naživu, a proto hledáme dobrovolníky, kteří by se vydali k Mitzpe Ramon zjistit, co se stalo.“

Náměstí ztichlo tak dokonale, že bylo téměř slyšet, jak se pupeny na stromech v městském sadu proměňují v květy.

„A proč nejdete vy nebo někdo z pracovníků města? Za co vás celý život platíme? Máte pracovat pro nás!“ přerušil ho rozhořčený hlas muže stojícího pod pódiem. Radní však zůstal klidný.

„Všichni schopní z řad městské stráže odešli s Abrahámem, nebo jsou nemocní, či mrtví. Zdravé pracovníky, které máme, nutně potřebujeme, aby město fungovalo. Abyste měli ve svých domech vodu a na ulicích se nehromadili mrtví. Nemohu je nutit, aby se na tu cestu vydali. A já?“ roztáhl ruce a pokrčil rameny. „Jak vám mohu pomoci? Vidíte mě. Jsem příliš starý a slabý, třesu se jako plamínek ohně. Šel bych, ale jak bych mohl Karlaze přivést?“

Žena, která stála nedaleko mě a chovala v šátku na prsou malé dítě, vykřikla: „Má pravdu, potřebujeme silné muže!“ a ukázala na Samsona, městského zápasníka. „Ty jsi nejsilnější z nás. Kdo jiný než ty by mohl uspět v hledání Karlaze, Samsone?“

Dav zaburácel a všechny oči se obrátily na zarostlého, rame-
natého muže v pletené košili. Samson si založil svalnaté paže na
prsou a zavrtěl hlavou. „Nemůžu odejít. Včera mi zemřel otec
a moje matka je nemocná. Kdo by se o ni postaral? Jsem jediný,
koho má. Ať jde někdo jiný, třeba bratři Šimon a Ondřej. Nikoho
už nemají, jsou mladí a mazaní. Oni mají největší šanci najít
Karlaze!“

Dav opět souhlasně zaburácel a obrátil pozornost na dva mladé
muže s dioptrickými brýlemi. Ti chvíli nervózně přešlapovali, než
starší z nich, Šimon, promluvil: „Omlouvám se, ale nemůžeme
vám pomoci. Pokud to nedokázal Abrahám, jak bychom mohli
uspět my? Nevěříme, že Karlaz ještě žije. Kdo ho naposledy viděl?
Pravděpodobně je mrtvý. A i kdyby stále žil, jak si můžeme být
jistí, že by věděl, jak bojovat s popelavou nemocí? Zítra chceme
odejít do Babylonu, třeba se tam nemoc ještě nedostala. Je to naše
poslední šance. Přidejte se k nám, kdo chcete žít!“ Šimon pak uká-
zal na ženu s černým šátkem na tváři. „Ale pokud trváte na tom,
že nalezení Karlaze je nejlepší způsob, jak zvítězit nad popelavou
nemocí, vyšlete Ester. V Mitzpe Ramon a na hraně černé pouště
už několikrát byla, když hledala v kráteru drahokamy. Zná to
místo lépe než kdokoli z nás. Ať jde ona!“ Několik lidí se začalo
prodírat davem, snad aby od bratrů zjistili více o plánu cesty do
Babylonu. Ostatní se obrátili na Ester, jež si sundala šátek, a slzy
jí hned začaly téct z očí.

„Šla bych! To víte. Vždyť i Abrahámovi jsem dala své nejlepší
mapy. Poradila jsem mu, jak se rychle dostat do Mitzpe Ramon,
na jaké kaňony si dát pozor, protože se při jarních bouřích rychle
zaplňují vodou. Mám ale malou dceru, kterou moc miluji. Chcete
snad, aby matka opustila své dítě v nejtěžším období? To po mně
chcete?! Pošlete lichváře — ten žije sám a nemá nikoho, kdo by
ho postrádal!“

Ester měla pravdu. Jeho rodiče zemřeli už dávno. Neměl děti
a potom, co ho opustila žena, zůstal o samotě.

Lichvář se rázně ohradil. „Já? Jak bych mohl? Jsem pro město nepostradatelný. Víte, kolik domů ve městě vlastním? A kolika lidem jsem půjčil? Nemohu opustit všechny svůj majetek a závazky!“ Obrátil se na radní stojící na pódiu a rukou se dotknul hrudi. „Pomáhám financovat chod tohoto města. To já jsem poskytl vybavení pro Abrahámovu družinu. Daroval jsem mu své nejlepší koně. Musím zůstat tady v Arroyu. A jak si vůbec dovoluješ na mě ukazovat, Ester? Koho jsi prosila, aby ti půjčil, ve chvíli, kdy se ti narodila dcera?“ Ester se začala s lichvářem hádat a obviňovala ho z toho, že když neměla na splátky dluhů, nabízel jí možnost zaplatit mu vlastním tělem. Zámožný muž to však odmítal a jejich slovní přetahovaná nebrala konce. Všude okolo lidé zvedali hlavy, křičeli, požadovali odpovědi. Byl jsem pohlčený davem. Hlava mě bolela, oči jsem měl těžké a chtěl jsem, aby shromáždění už skončilo. Najednou lidské hlasy a hašteření pomalu utichly. Všechno, co se v davu dělo, mi připadalo stále více cizí a vzdálené.

„Zvedni ruku! Vyjdi ze svého domova a pojď na místo, které ti ukážu,“ zazněl mi v hlavě hluboký a pronikavý hlas. Překvapený jeho silou jsem jen nesměle zavrtěl hlavou, ale hlas se ozval znovu, tentokrát s ještě větší razancí. „Zvedni ruku, Mestizo, a vydej se na cestu! Podívej se okolo sebe, může to snad udělat někdo jiný než ty?“ Ruch náměstí ke mně znovu dolehl. Ve tvářích okolo sebe jsem viděl zoufalství. Lidé se báli smrti, která se vznášela nad městem. Mnozí se už dávno vzdali. Na kraji náměstí jsem zahlédl starce. Seděl na zemi, plakal a objímal svoji nemocnou ženu, co už neměla sílu vstát. Nejhorší byl však pohled na blouznící děti s popelavými tvářemi. V tu chvíli se ve mně cosi pohnulo. Jako když malý kamínek spadne do hluboké studny a rozvlní stojatou vodu. Už jsem nedokázal odvracet pohled, předstírat, že nic nevidím. Nemohl jsem to ignorovat. Dav na náměstí byl stále hlučnější, lidé na sebe pokřikovali, někteří se začali strkat a přetahovat. Radní udeřil do stolu a vykřikl: „Ticho! Ticho, všichni! Potřebujeme dobrovolníka, který půjde hledat Karlaze. Kdo z nás tam půjde? Koho vyšleme?“

„Vyšlete mě!“ vykřikl jsem a zvedl ruku do výšky. Nad zaplněným náměstím zavládlo ticho a byl slyšet jen vánek, jak si pohrává s dlouhými listy palem, které lemovaly radnici. „Půjdu najít Karlaze!“ zopakoval jsem do ticha. Lidé chvíli mlčeli, pak z mlčení přešli do tlumeného šepotu.

„Mestizo? Ten mladík, co roznáší čaj?“ zaslechl jsem ze zadu. „Vždyť je slabý na plíce a od malička věčně nemocný,“ dodal další hlas. Z každého koutu náměstí se ozývaly další šepoty pochybností, které mě obklopovaly jako neviditelná mlha. Bodavé pohledy, jež se na mě upíraly, byly plné nedůvěry. Radní pokýval hlavou a ukončil ticho, které jako těžký závoj obklopovalo náměstí. „Je mezi vámi snad ještě někdo, kdo by se chtěl vydat hledat Karlaze?“ řekl napřímo ostrým tónem. A dav znovu propadl v mlčení.

Na jídelním stole ležel ubrus s květinovým vzorem. Bílá židle zavržala. Otec se přisunul blíže ke stolu, ruce měl založené a nevěřícně kroutil hlavou. „Včera jsme pochovali babičku a teď máme přijít o tebe? Proč zrovna ty?“ zeptal se s nádechem zoufalství v hlase. Těžko se mi hledala slova, kterými bych mu odpověděl. Sám jsem svému rozhodnutí nerozuměl. Měl jsem od narození slabé plíce. Zatímco si ostatní děti hrály a chodily do školy, polehával jsem v posteli a bojoval s kašlem a horečkou. „Vždyť víš, že je to pro tebe nebezpečné, Mestizo!“ vykřikl otec. Odstrčil od sebe hrnek mátového čaje tak prudce, až se trochu přelilo na ubrus. Matka hned přispěchala, stáhla ze stolu mokrý ubrus a setřela ho. Ořela i hrnek a postavila jej zpět před otce. Ten pokýval hlavou a zašeptal: „Děkuji, děkuji.“ Přitáhl si hrnek blíž a prsty jemně přejížděl po porcelánovém povrchu. „Nikdy jsi nebyl v poušti, od malička jsi byl neduživý, všechny ty tvé nemoci... Kolik týdnů jsi proležel v posteli a kolik hodin ve škole zameškal?“ Zavrtěl

hlavou, chytil matku za ruku a přitáhl ji k sobě. „Ať jde někdo jiný. Mestizo! Podívej se na maminku. Už o jedno dítě přišla, nemůže přijít o druhé.“ Matčiny oči se hned zalily slzami. Vyškusbla ruku z otcova sevření a s pláčem odešla do ložnice.

Můj starší bratr se utopil ve studni, když mu byly dva roky. Byla to nehoda. Matka se nikdy nezbavila výčitek, že ho lépe neohlídala. Kdyby neučinila to jedno malé rozhodnutí, kdy na chvíli odešla do domu a nechala ho na zahradě samotného, mohl tu s námi dnes být. Mohl vyrůst v mladého muže, zažít všechny radosti a strasti života, poznat lásku i bolest. Všechno, co mohlo být naplněným lidským životem, se změnilo jedním nešťastným okamžikem nepozornosti.

Měl jsem pocit, že jsem jediný živý v celém městě. Rušné ulice, kterými jsem dříve chodil do práce, byly najednou pusté. Vzduchem se nesl štiplavý zápach rozkládajících se zbytků jídel. Jen dvě kočky se skořicovou srstí se před opuštěným domem přetahovaly o kuřecí skelet, na němž zůstalo ještě trochu masa. Zvuk kroků se odrazil od prázdných stěn domů, jejichž dveře byly zavřené a okenice pevně přibité. Zvuky obvyklého ruchu nahradil tíživý šepot a občasné sténání nemocných pronikající i skrz silné kamenné zdi. Pouliční lampy, které dříve zářily do noci, byly už dlouho vyhaslé, protože nebylo nikoho, kdo by je udržoval. Nad městem se vznášel těžký, horký vzduch plný pachy nemoci a smrti. Jen v několika oknech jsem zahlédl tváře lidí, kteří mě pozorovali, jak se blížím k radnici. Po pravé straně stála svatyně z bílého vápence. Už přes tři týdny nebyl ve městě nikdo, kdo by vedl společnou modlitbu nebo poskytl lidem útěšná kázání. Klerik podlehl nákaze jako jeden z prvních. Portál svatyně, nad kterým bylo napsáno „Credo in unum Deum“, zdobily výjevy okřídlených bytostí zápasících s rohatými obludami. Trhaly se navzájem meči a ostrými drápy.

Jedny, zalité světlem, sestupovaly z nebes, zatímco druhé, kryté tmou, přicházely z podzemí.

Pod portálem jsem na schodech ke svatyni spatřil sedět Matěje. Místního podivína s malými, kulatými brýlemi a prošedivělými vlasy. Většinu času měl hlavu skloněnou, nervózně se ošíval a něco škrábal tužkou do jednoho ze svých bloků. Ve městě se vyprávělo, že když se před mnoha lety vrátil z procházky po arroyském lesíku se zvláštním úsměvem na tváři, přestal pracovat a odešel z domova svých rodičů. Ti se ho snažili přesvědčit, aby se vrátil, ale on se jen smál. Od té doby trávil veškerý svůj čas posedáváním na lavičkách v blízkosti svatyně a zapisováním nesrozumitelného textu do svých zápisníků. Když se ho lidé ptali, co dělá, odpovídal: „Nechávám se milovat Tím, který stojí nad Cestou, a zapisuji Jeho řeč, když promlouvá.“ Pokud jste se ale podívali blíže na jeho zápisky, byly to jen čmáranice nebo nesmyslné sledy jednoduchých symbolů.

Když mě Matěj slyšel procházet, zvedl hlavu, srovnal si brýle na nose a zavolal na mě sípavým hlasem: „Chlapec, co roznáší čaj! Ty nalezněš Karlaze. Já to vím!“ Jeho oči zářily, přiběhl ke mně a chytil mě za ruku. Usmál jsem se na něj a zavrtěl jsem hlavou. „Matěji, nevím, co jsem to na náměstí udělal ani proč jsem zvedl ruku. Nemohu tu nechat své rodiče. Jdu se radním omluvit. Budou muset najít někoho jiného.“ Matěj stáhl spodní ret, což ještě zvýraznilo jeho předkus, a zorničky se mu začaly mihotat ze strany na stranu.

„Hlas!“ vykřikl a začal rychle kývat hlavou. „Na náměstí jsi slyšel hlas Toho, který stojí nad Cestou. Ano. Ano! Já ho také slyším! A hlas říká, že když je něco důležitého, človíček to musí udělat, i když je šance na úspěch malá.“

V Arroyu jsme si mysleli, že Matěj ztratil rozum. Ale protože nikomu neublížoval, přijali jsme ho takového, jaký byl. Občas pomáhal klerikovi s přípravami svatyně na kázání či modlitby. Lidé mu nosili jídlo a pití, měl volný vstup do městských lázní.

„Podívej se,“ řekl Matěj a listoval ušmudlaným zápisníkem, než rozevřel dvoustranu, na níž byla velká kruhová mandala. Prstem začal kroužit po dlouhé spirále, která se odvíjela do kruhu.

„Poutí je cesta ke středu, Mestizo. A človíček se na ni vydává, aby se ve středu světa spojil s něčím vzácným, co ho přesahuje, a zažil znovuzrození. Musíš věřit, že kde je cíl, tam je i poklad, který musí být za každou cenu objeven.“ Ukázal rukou na náměstí a řekl: „Kdo se chce vydat na těžkou cestu, ať neposlouchá pochybnosti těch, kteří hlas neslyšeli a sami nikdy nikam nevyrazili.“ Usmál se na mě a nepřestával kývat hlavou. „Každé poledne jsi mi nosil čaj a nic jsi za něj nechtěl. Máš dobré srdce. Jdi za hlasem, který k tobě mluví, a On tě povede. Jdi! A přej si, ať je Tvá cesta náročná, plná dobrodružství a poznání.“

Slunce za radnicí už pomalu zapadalo a jen skrze několik trhlín v obloze mi k nohám dopadaly zlaté paprsky. Kdysi bohatě kvetoucí zahrádky před kavárnami byly opuštěné, rostliny zažloutlé a povadlé. Rušné kavárny a čajovny, kde se prolínaly vůně čerstvě upečených zákusků a aromatizovaných čajů, teď zůstaly tiché a zanedbané. Stolky, na které jsem ještě před nedávnem nosil podnosy s černým čajem, byly prázdné a začínal se na nich usazovat jemný prach. Srdce města se zastavilo. Žádné hlasy zvesela se bavících lidí, žádný smích dětí běžících po náměstí, žádné švitoření rozhovorů. Zůstal jen tichý šepot větru proplétající se mezi prázdnými budovami a ozvěna mých kroků. Uprostřed náměstí stála socha ženy s hlubokými vráskami. Z cihlové podesty vystupovala černá deska, na níž bylo zlatým písmem vygravírováno: „Svobodu si zaslouží jen ten, kdo o ni každý den bojuje. matka Kristina.“ Z Babylonu odvedla tisíce lidí toužících po změně, a to za snem svobodného života. Okraj pouště vnímala jako ideální místo pro nový začátek. Založila Arroyo, s prvními přistěhovalci vysázela okolo města les